

Posudek oponenta na diplomovou práci

Diplomant: Jonáš Červinka

Oponent: Mgr. Ondřej Dadejík, PhD.

Vedoucí práce: Prof. Dr. Phil. Josef Vojvodík, M. A.

Název práce: Jindřich Chalupecký a avantgarda: Mytologizující rysy Chalupeckého koncepcce moderního umění ve vztahu k hnutím avantgardy

Diplomová práce Jonáše Červinky nazvaná *Jindřich Chalupecký a avantgarda. Mytologizující rysy Chalupeckého koncepcce moderního umění ve vztahu k hnutím avantgardy* je souhrnným pokusem zasadit myšlení zmíněného českého teoretika nejen do kontextu tuzemských dějin avantgardního umění a jeho reflexe, ale i do souvislostí s některými hlavními světovými myšlenkovými impulsy spjatými s avantgardním hnutím. Autor postupně sleduje domácí podmínky, předpoklady a paralely Chalupeckého myšlení (Teige, Navrátil aj.) a svůj záběr postupně rozšiřuje k analogiím, konvergencím, ale i rozdílům mimo domácí kontext (Greenberg, Lyotard aj.).

Tématicky se autor postupně věnuje Chalupeckého reflexi surrealismu, jeho osobní roli v rámci výtvarného dění jeho doby, poté opět plynule přechází k obecnějším otázkám vyplývajícím z konstitutivních pnutí a rozporů v rámci avantgardy či modernismu vůbec, tj. k rozporuplnému vztahu avantgardního umění k pokračování a rozvíjení sebe samého na jedné straně a na druhé, ke vztahu avantgardní (či později neoavantgardní) umělecké praxe ke společnosti, resp. k její přeměně. V závěrečné části se Jonáš Červinka pouští do explikace Chalupeckého promýšlení možností, jaké nabízí pro pochopení umění druhé poloviny dvacátého století kategorie vznešena.

Diplomová práce je dle mého soudu založena na pečlivém prostudování, promýšlení a pochopení Chalupeckého vlastních textů. Autor jeho myšlenky pouze nereprodukuje, ale staví je do vhodně zvolených kontrastů a na pozadí předem představených historických a teoretických kontextů. Text je psán se zaujetím, po formální stránce je domnívám se vhodně rozčleněn a je psán kultivovaným jazykem. V některých pasážích je však autor pravděpodobně stržen tahem vlastní argumentace a vrší jednu odvětvující poznámku či domněnku za druhou, aniž by je náležitě – např. v poznámce – zdůvodnil a rozvedl. (Srov. např. s. 34). Celek pak místy ztrácí přesné obrysy a výklad pevnou linií. V tomto ohledu by tedy u některých pasáží platilo, že „méně je někdy více“.

Za nejpodnětnější pasáže považuji úvahy o problematickém pnutí mezi estetickou autonomií a společenskou angažovaností umění. Autor ukazuje předpoklady i důsledky tohoto „dědictví avantgardy“, nicméně by v dalším zkoumání dle mého názoru mohl postoupit o stupeň dále, a to k pravému filozoficko-estetickému jádru tohoto problému (jímž je právě spor o estetickou povahu umění, který autor zmiňuje pouze v souvislosti s kritikou institucionální teorie umění; srov. pozn. 173). Odkazy k Adornovým estetickým reflexím by mohly směřovat dále, až ke konstitutivnímu podloží onoho napětí, které je tvořeno estetickými úvahami Immanuela Kanta na straně jedné a estetickými úvahami G. W. F. Hegela na straně druhé. Tématicky se pak jedná – jak ukazuje v jednom ze svých textů Jacques Taminiaux – o napětí mezi původní možností zaujetí estetického postoje, neustále obnovovaným zařazením díla do nových kontextů s předpokladem vyloučení instrumentálního postoje, a na straně druhé

protichůdnou myšlenkou „smrti umění“ coby aktuálně činného prostředku jednoho ze svébytných způsobů odhalování skrytých, neviděných aspektu skutečnosti.

Diplomovou práci Jonáše Červinky doporučuji na základě výše uvedeného k obhajobě a navrhuji hodnotit ji stupněm **v ý b o r n ě**.

V Litoměřicích 7. 9. 2012

Ondřej Dadejík